

Class-8 Sub-Sanskrit grammar Ch-7 Date:29-8-20

दिए गए कार्य को copy में पूर्ण करें।

अभ्यास

1. अधोलिखितानां शब्दानां प्रकृति-प्रत्ययं पृथक् कृत्वा लिखत- (निम्नलिखित शब्दों के प्रकृति-प्रत्यय पृथक् कर लिखिए-)

1. त्यक्तुम्	2. श्रेष्ठतमः	3. नियन्तुम्	4. कर्तव्यम्	5. द्रष्टुम्	6. भ्रष्टाः
7. मृताः	8. हताः	9. स्थापयितुम्	10. मत्वा	11. प्राप्तवान्	12. कृत्वा
13. कथितवान्	14. कृतवान्	15. स्थापयित्वा	16. आगत्य	17. उक्तवान्	18. गत्वा
19. समर्पितवान्	20. गतवान्	21. सूचयित्वा	22. दृष्ट्वा	23. चिन्तितवान्	24. मारयित्वा
25. ताडितवान्	26. दृष्टवान्	27. गतः	28. दृष्टः	29. दत्तवान्	30. लब्धवान्
31. मिलित्वा	32. कर्तुम्	33. निकृष्टतरः	34. लघुतमः	35. दीर्घतरः	36. महत्तमः
37. ख्याततरः	38. धन्यतमः	39. आगन्तुम्	40. घोरतमम्		

उत्तराणि - 1. त्यज् + तुमुन् 2. श्रेष्ठ + तमम् 3. नि + यम् + तुप् 4. कृ + तव्यत् 5. दृश् + तुमुन् 6. भ्रश् + क्त 7. मृ + क्त 8. हन् + क्त 9. स्था + णिच् + तुमुन् 10. मन् + क्त्वा 11. प्र + आप् + क्तवतु 12. कृ + क्त्वा 13. कथ् + क्तवतु 14. कृ + क्तवतु 15. स्था + णिच् + क्त्वा 16. आ + गम् + ल्यप् 17. वच् + क्तवतु 18. गम् + क्त्वा 19. सम् + अर्प + क्तवतु 20. गम् + क्तवतु 21. सूच् + क्त्वा 22. दृश् + क्त्वा 23. चिन् + क्तवतु 24. मृ + णिच् + क्त्वा 25. ताड् + क्तवतु 26. दृश् + क्तवतु 27. गम् + क्त 28. दृश् + क्त 29. दा + क्तवतु 30. लप् + क्तवतु 31. मिल् + क्त्वा 31. कृ + तुमुन् 32. निकृष्ट + तरप् 34. लघु + तमप् 35. दीर्घ + तरप् 36. महत् + तमप् 37. ख्यात + तरप् 38. धन्य + तमप् 39. आ + गम् + तुमुन् 40. घोर + तमप् ।

2. अधोलिखितानां शब्दान् शुद्धं कृत्वा लिखत- (निम्नलिखित शब्दों को शुद्ध करके लिखिए-)

(i) कर्तम् (ii) वर्तमानः (iii) रोदन् (iv) दृष्टवान् (v) नष्टः (vi) विहस (vii) दृष्टम् (viii) भूता।

उत्तरम्—(i) कर्तव्यम् (ii) वर्तमानः (iii) रुदन् (iv) दृष्टवान् (v) नष्टः (vi) विहस्य (vii) द्रष्टुम् (viii) भूत्वा।

3. अधोलिखितेषु शब्देषु स्त्रीप्रत्ययान्त शब्दान् चित्वा लिखत- (निम्नलिखित शब्दों में से स्त्री प्रत्ययान्त शब्दों को चुनकर लिखिए) -

भाषितवान्, नदी, हसन्, पुत्री, नन्तम्, देवी, पीत्वा, छात्रा, नतः, सुतः, दृष्टः, अन्तिमा

उत्तरम्—नदी, पुत्री, देवी, छात्रा, सुता, अन्तिमा

4. ल्यप् प्रत्ययान्त शब्दान् चित्वा लिखत- (ल्यप् प्रत्ययान्त शब्दों को चुनकर लिखिए) -

नीत्वा, संभूय, हसितः, उपकृत्य, भाषितवान्, आगम्य, गच्छन्, विजित्य, गतुम्, संरक्ष्य

उत्तरम्—संभूय, उपकृत्य, आगम्य, विजित्य, संरक्ष्य।

5. अधोलिखितेषु प्रश्नेषु प्रत्यययोगेन निर्मितम् उचितपदं चित्वा लिखत- (निम्नलिखित प्रश्नों में प्रत्यय के योग से निर्मित उचित पद को चुनकर लिखिए) -

1. सः (परि/भ्रम् + शतृ) आगतवान्। (अ) परिभ्रमन् (ब) परिभ्रम अन् (स) परिभ्रामन् (द) परिभ्रमानम्	6. सिंहपदपद्धति गुहायां (प्रविश + क्त) दृश्यते। (अ) प्रविसः (ब) प्रविष्टः (स) प्रवितः (द) प्रविदतः
2. सः किञ्चिदपि आहारं न (प्राप्य + क्तवतु)। (अ) प्राप्तम् (ब) प्राप्तवान् (स) प्राप्ताम् (द) प्राप्तभावनम्	7. सः बिले (प्र/विश् + ल्यप्) मे भोज्यं भविष्यति। (अ) प्रविष्टः (ब) प्रवित्यः (स) प्रविश्य (द) प्रवित्य
3. एका महती गुहा (दृश् + क्त्वा) अचिन्तयत्। (अ) दृशता (ब) दृशत्वा (स) दृष्ट्वा (द) दृशष्टा	8. शृगालोऽपि ततः दूरं (पलाय् + शानच्) इमम् पठत्। (अ) पलायान (ब) पलायनः (स) पलानः (द) पलायमानः
4. अत्रैव निगूढो (भू + क्त्वा) तिष्ठामि। (अ) भूक्त्वा (ब) भुक्त्वा (स) भूता (द) भूत्वा	9. भवतु, (दृश् + क्त)। (अ) दृष्टम् (ब) दृशम् (स) दृत्तम् (द) दृक्तम्
5. सः न च वहिः (आ/गम् + क्त)। (अ) आगतः (ब) आगमत (स) आगमक्तः (द) आगातः	10. अहं त्वत्कृते धर्मम् (आ/चर् + क्तवतु)। (अ) आचरतु (ब) आचारितवान् (स) आचरक्तव (द) चरितवान्

उत्तराणि—1. (अ), 2. (ब), 3. (स), 4. (द), 5. (अ), 6. (ब), 7. (स), 8. (द), 9. (अ), 10. (ब)।

